

**SFÂNTUL
VASILE CEL MARE**

OMILII INEDITE

DOUĂ CUVINTE DESPRE BOTEZ

Traducere din limba greacă veche, studiu introductiv și note
de Ieromonah Lavrentie Carp

Carte tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului
TEOFAN
Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

CUPRINS

1

Omilii inedite

Studiu introductiv	9
Cuvânt despre concubine	17
Omilie la Sfânta Naștere a lui Hristos	29
Omilie despre Sfântul Duh	40
Omilie rostită în Lakize	46
Omilie despre pocăință	60
Către cei ce ne bârfesc că vorbim de trei dumnezei	70
Omilie la cuvintele: „Nu da somn ochilor tăi, nici genelor tale dormitare!” (Ps. 131, 4)	78
Cuvântul al treilea despre post	85
Despre milă și judecată	88
Omilie mângâietoare pentru cel ce boalește	93
Cuvântul al doilea la Psalmul 28	99
Cuvânt la Psalmul 37	106
Cuvânt la Psalmul 115	121
Omilie la Psalmul 132	129
Despre Duhul	131
Despre ape și despre Sfântul Botez	136
Cuvânt despre așezarea preoților	140
Bibliografie	142

Două cuvinte despre Botez

Studiu introductiv	147
Cuvântul întâi	160
Cuvântul al doilea	203
Bibliografie	235
Indice de referințe scripturistice	237

Despre milă și judecată*

Părinte, binecuvintează!¹

Lumea care uită de Dumnezeu, fraților, este stăpânită de nedreptate față de aproapele și de lipsă de omenie față de cei neputincioși, după cum spune dumnezeiescul Apostol: „După cum n-au încercat să aibă pe Dumnezeu în cunoștință, i-a lăsat Dumnezeu la mintea lor cea necercată ca să facă cele ce nu se cuvin, plini fiind de toată nedreptatea, de răutate, de lăcomie, de răcă, plini de invidie, de ucidere, de vrajbă, de viclenie, de nărav rău, bârfitori, grăitori de rău, urători de Dumnezeu, batjocoritori, mândri, semeți, izvoditori de rele, neplecați părinților, neînțelegători, lipsiți de dragoste, nemilostivi” (Rom. 1, 28-31). Dar pe cei pe care Dumnezeu îi duce la cinstirea de Dumnezeu îi învață înfrânarea de la rele, ba și grija de milostenia către aproapele. Precum a învățat Proorocul Isaia din partea lui Dumnezeu, spunând: „Opriți-vă de la răutățile voastre, învățați să faceți binele!” (1, 16-17). Și Legea avea multe porunci pentru a nu vătăma pe aproapele, dar și porunci despre a fi omenoși și milostivi. Căci, dacă cineva neglijează una din acestea, cealaltă nu e suficientă pentru îndreptarea omului². Pentru că nici facerea de bine față de cel nevoiaș din câștiguri

* Text tradus după versiunea din PG 31, 1705-1714.

¹ Pesemne că această omilie a fost rostită pe când era preot și cerea binecuvântare de la episcop pentru a-și ține cuvântul. Ca în cazul omiliei despre Proverbe.

² Legea porunca și una, și alta. Pentru a fi drepti față de Lege, oamenii trebuie să păzească ambele porunci, atât milostenia, cât și dreptatea.

nedrepte nu este primită la Dumnezeu, nici cel ce se abține de la nedreptăți nu este lăudat dacă nu dă nimănui din lucrurile sale. Căci este scris despre cei ce nedreptățesc și se apucă să aducă daruri lui Dumnezeu: „Jertfa celor necredincioși este urâciune la Domnul” (Pr. 15, 8), iar despre cei ce nu miluiesc: „Cel ce-și astupă urechile sale ca să nu audă pe sărac și el va striga și nu va fi Cel ce aude” (Pr. 21, 13). Din cauza aceasta *Proverbele* sfătuiesc: „Cinstește pe Domnul din ostenele tale cele drepte și adu-I pârgă din dreptatea roadelor tale!” (Pr. 3, 9).

Dacă vrei să aduci dar Domnului din nedreptate și răpire, mai bine este a nu agonisi un câștig ca acesta și a nu aduce din el. Căci darul curat va ridica rugăciunea, precum este scris: „Rugăciunile celor ce fac dreptate sunt primite la El” (Pr. 15, 8). Și iarăși, dacă nu aduci lui Dumnezeu ofrande când agonisești din ostenele drepte, din care se hrănesc săracii, ți se va socoti ca o răpire, după cum zice Proorocul Maleahi: „Pârga și zeciuielile cu voi sunt” și „răpirea va fi în casele voastre” (3, 8, 10). Așadar, trebuie să amestecați mila și judecata ca să agonisiți cu judecată și să cheltuiți pe milă, după cum este scris: „Păzește mila și judecata și apropie-te de Dumnezeuul tău totdeauna!” (Os. 12, 7). Căci „milostenia și judecata iubește” (Ps. 32, 5) Dumnezeu. De aceea cel ce poartă grijă de milă și judecată se apropie de Dumnezeu.

De acum să se cerceteze fiecare pe sine și cel bogat să ia seama la căile sale din care daruri va aduce ofrandă lui Dumnezeu! Dacă nu a asuprit pe cel sărac, dacă nu a forțat pe cel mai slab, dacă nu a abuzat de cel supus lui, folosindu-se de putere în loc de dreptate. Căci poruncim să păzească dreptatea și egalitatea și față de slugi. Nu forța pentru că ești puternic, nici nu abuza pentru că stăpânești! Ci arată cele ce țin de dreptate pentru că ți s-a încredințat stăpânirea! Căci nu vei da dovadă de ascultare și de frică de Dumnezeu în ceea ce nu poți, ci în faptul că nu calci legea când

poți să o calci³. Iar dacă dai săracilor luând de la săraci, mai bine era să nu fi răpit, nici să fi dat. Pentru ce întinezi bogăția ta introducând în ea câștiguri nedrepte? Pentru ce faci urâciune ofranda ta din nedreptate, apucându-te să aduci cele cu care trebuia să miluiești pe alt sărac? Pe acela miluiește-l, pe care-l nedreptățești! Folosește-te de iubirea de oameni față de acesta! Fă milă cu acesta și vei împlini mila cu judecată. Căci Dumnezeu nu se va face părtaș la lăcomie, nici nu este părtaș Domnul cu tâlharii și cu răpitorii. Nici nu ne-a lăsat pe săraci ca Unul Care nu poate să-i hrănească, ci căutând de la noi rodirea dreaptă și iubitoare de oameni spre folosul nostru. Milostenia nu apare din nedreptate, nici binecuvântarea din blestem, nici câștigurile din lacrimi. Dumnezeu spune celor ce scot lacrimi de la cei nedreptățiți: „Cele ce le-am urât, le-ați făcut; ați acoperit cu lacrimi jertfelnicul Meu și cu plâns și suspin” (Mal. 2, 13). Miluiește din osteneți și nu voi să nedreptățești sub pretextul că aduci milă lui Dumnezeu din nedreptate! Slavă deșartă sunt acestea și pentru lauda de la oameni, nu pentru lauda care privește spre Dumnezeu. Pentru aceasta bine zice Domnul că nu pentru a fi văzuți de oameni (Mt. 6, 1). Căci, dacă faci milostenia ca și cum ar privi Dumnezeu, păzește-te să nu o faci din lăcomie, știind că nu veselești pe Dumnezeu, Care privește! Așa să facem milostenie, ca să o luăm înapoi de la Dumnezeu! Dar Dumnezeu o dă înapoi acelor pe care-i laudă. Și nu laudă pe nici un lacom. Nu se poate să aduci daruri lui Dumnezeu dacă întristezi pe fratele tău. „Dacă aduci, zice, darul tău la altar și acolo îți aduci aminte că fratele tău are ceva împotriva ta, du-te întâi, împacă-te cu fratele tău și atunci, venind, adu darul tău!” (Mt. 5, 23-24)

³ Fiind bogați și stăpâni peste alții, au datoria de a fi drepti și buni chivernisitori. Pe când cei săraci nu sunt puși în situația aceasta și au îndeosebi alte îndatoriri.